

стандартизації. Поєтому обучение сленге опирається на выполнении різновидових упражнень.

Изучение сленга на уроках иностранного языка мало практикується, поєтому почти отсутствуют теоретико-методологические наработки в этой сфере.

Ключевые слова: сленгизация, дериватология, методическая рекомендация, нормативизация.

Vasilenko O.M., Kinash G.F. Method of study of slanged elements in secondary school.

The article outlines the key of methodological recommendations for the introduction of the contracted elements into the educational process; examples of practical implementation of them are provided with the aim of facilitating the integration of speech processes on the basis of modernization of the technology of teaching foreign languages in conditions of European integration.

The article deals with the proposal to study slang at school in a positive aspect, since the standard vocabulary is actually remembered better with the emotionally colored components that make up the slang. S. elements act as intensified emotional and expressive tokens. The higher the level of emotional expression, the better and more favorable the process of remembering.

The process of studying slang is interesting because it is less theoretical, because students work with the fact that they are not framed by a rigid system of standardization. Therefore, the sleng training is based on performing varied exercises.

Since the study of slang in foreign language less practiced, and therefore, there are almost no theoretical and methodological developments.

The study of slang in the lessons of a foreign language has little practical experience, so there are almost no theoretical and methodological developments in this field.

Key words: sleng, derivatology, methodical recommendation, standardization.

Стаття надійшла до редакції 30.03.2018 р.

Стаття прийнята до друку 03.04.2018 р.

Рецензент – к.пед.н., доц. Биндас О.М.

УДК 37.091.12.011.3-051:811]:378.147

Кокнова Т.А.

**ОПТИМІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ
ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ
ЛІНГВОМЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ**

Мотивація студентів є однією з фундаментальних проблем як в психології та педагогіці, так і в методиці. Розробка питання мотивації в

процесі підготовки майбутніх викладачів іноземних мов пов'язана з аналізом джерел, що можуть стимулювати майбутніх спеціалістів до майбутнього саморозвитку, інтересу до навчання, зацікавленості майбутньою професійною діяльністю тощо. Складність та багатоаспектність питання мотивації зумовлені великою кількістю підходів до розуміння її сутності та структури.

Сучасний рівень підготовки молодих спеціалістів-предметників (у нашому випадку викладачів іноземних мов) говорить про їхній недостатній рівень лінгвометодичної компетентності для того, щоб ефективно виконувати свої професійні обов'язки, отримувати задоволення від професії, бути затребуваним на ринку праці. Отримавши ґрунтовні знання, сучасні випускники боязко йдуть до школи, стикаються із безліччю професійних проблем, повсякденно відчують себе некомпетентними в професійному середовищі. Саме тому **актуальність дослідження** зумовлена необхідністю пошуку шляхів для підвищення мотивації до оптимізації навчально-пізнавальної діяльності студентів щодо оволодіння ними лінгвометодичної компетентності.

Компетентнісний підхід у системі освіти, підготовка конкурентоспроможного випускника вищої школи є предметом наукових інтересів українських учених В. Андрущенко, В. Баранівського І. Бега, В. Борисова, Ф. Гоноболіна, В. Гриньової, О. Дубасенюк. Аналіз дисертацій за останні роки вказує на актуальність розвідок, присвячених формуванню викладачів іноземних мов у межах компетентнісного підходу: Г. Мельниченко, В. Баркасі, В. Калінін, О. Пахомова, І. Халимон та ін. Проблему підвищення мотивації розглянуто низкою вітчизняних та зарубіжних дослідників, як-от: Л. Божович, Х. Хекхаузен, П. Рудик, А. Реан, В. Тимошенко, О. Тернопольський, А. Поляков, Н. Арістова, Т. Гончаренко та ін. Проте, незважаючи на ґрунтовні дослідження, проблема підвищення мотивації, і як наслідок – формування лінгвометодичної компетентності, залишається актуальною.

Зрозуміло, що формування лінгвометодичної компетентності – це складна система, яка не може бути розглянута в рамках однієї статті, тому **завдання** цього дослідження полягає у виокремленні шляхів підвищення мотивації в процесі викладання дисциплін, які стосуються методики викладання іноземних мов („Методика викладання іноземних мов”, „Освітні технології” тощо). Як влучно зазначено в студіях, без урахування особливостей мотивації студентів педагогу складно налагодити ефективну педагогічну взаємодію. У контексті формування мотивів під час навчання майбутніх викладачів іноземних мов виникає питання: як можна підтримати зацікавленість навчально-виховним процесом? які мотиви слід формувати? Отже, **метою** статті є виокремлення низки шляхів щодо оптимізації навчальної мотивації в майбутніх викладачів іноземних мов з формування лінгвометодичної компетентності.

У наш час процес навчання вимагає перенесення уваги на його результат, орієнтації змісту й організації навчання на компетентнісний підхід і пошук ефективних механізмів та стратегій його запровадження. Це може бути реалізовано за рахунок створення нових практико зорієнтованих моделей, які спрямовані не тільки на оволодіння майбутніми викладачами іноземних мов знань, умінь і навичок, а й сприяють розвитку лінгвометодичної компетентності, що відповідають вимогам сучасності.

Підготовка майбутніх викладачів іноземних мов – це складна та багатогранна система, що виходить далеко за межі лише методики підготовки майбутніх спеціалістів. У процесі підготовки майбутніх фахівців виникає необхідність формування переліку компетентностей, зокрема й лінгвометодичної. У межах дослідження **лінгвометодична компетентність** розуміється як здатність особистості (майбутнього викладача іноземної мови) продуктивно вирішувати професійні завдання на основі системи знань про іноземну мову та методики викладання іноземної мови, за допомогою усвідомлення метапредметної функції мови, що вивчається, та її статусу як національно-культурного феномену.

Формування лінгвометодичної компетентності вбачається ефективним у рамках навчально-виховного процесу, де викладаються дисципліни, що стосуються питання методики викладання іноземних мов. Ефективність оволодіння низкою компетенцій, на думку науковців (Ю. Запорожцева, С. Іць, Ю. Бандура) залежить від оволодіння спектром лінгводидактичних підходів, способів та прийомів навчання, що використовуються у процесі викладання іноземних мов як навчального предмету. Із цієї точки зору, важливим для майбутніх викладачів іноземних мов, вбачається знання основ лінгвометодики, методичних понять, способів та прийомів навчання іноземних мов, а також умінь використовувати основні принципи навчання, методичні прийоми на практиці.

Науковці не мають єдиного погляду на трактування терміна „мотивація”, під якою вони розуміють: наміри (Х. Хекхаузен), побажання (П. Рудик), властивості особистості (К. Платонов). Саме тому ми під мотивацією розуміємо сукупність спонукань, що орієнтують активність індивіда, спрямованих на формування навчальних мотивів та характеристик процесу, що стимулює й підтримує поведінкову активність на заданому рівні.

У рамках нашої розвідки вкрай цікавими є публікації І. Зимньої, яка тлумачить навчальну мотивацію потреби або мотиви, під якою розуміє чотири взаємопов'язані елементи: навчальну систему, що визначається навчальною установою → особливістю організації навчального процесу → особливістю того, хто навчається → ставлення педагога і до своєї особистої педагогічної діяльності, і до того, хто навчається → особлива специфіка навчального предмета [Зимня 2005: 221]. Н. Бордовська та А. Реан протягом тривалого часу досліджували навчальну мотивацію,

уважаючи, що навчальна діяльність та її успішність залежать від інтелектуального рівня особистості [Бордовская 2009]. Проте подальші дослідження А. Реана вказують на дещо іншу тенденцію, де „сильні та слабкі студенти” відмінні не за рівнем інтелекту, а за силою, якістю та типом навчальної мотивації [Бордовська 2009: 186]. Отже, будь-який студент може досягти успіху під час оволодіння майбутньою спеціальністю, а саме в рамках формування лінгвометодичної компетентності.

Кен Вілсон, розробник тренінгів для Британської Ради та підручників з вивчення іноземної мови, визначив перелік чинників, що будуть мотивувати студентів під час роботи на занятті (ентузіазм учителя; відчуття заохочення від педагога; сенс, який педагог вкладає в прогрес та успіх студента; заохочення та підтримка дружньої атмосфери в групі студентів; підтримка безпечної атмосфери під час заняття; сприяння творчому самовираженню студентів) [Арістова 2009: 113]. Украй актуально підкреслити важливість ролі педагога, його зацікавленість у ступені вмотивованості студентів під час роботи на занятті. Зацікавлений педагог завжди знайде можливість підібрати такий матеріал або інформацію, що буде мотивувати студента до подальшого розвитку й таким чином сприяти розвитку його лінгвометодичної компетентності.

Отже, у рамках дослідження виділено такі шляхи до оптимізації мотивації, спрямованої на формування лінгвометодичної компетентності в процесі викладання дисциплін, що стосуються методики викладання іноземних мов („Методика викладання іноземних мов”, „Освітні технології” тощо).

Першим і найголовнішим убачається планувати заняття таким чином, щоб *стимулювати особисту зацікавленість студентів*. Для такої діяльності можна підготувати низку ситуацій з професійного контексту, що можуть заохотити студентів до дискусії або до подальшого пошуку необхідної інформації квазіпрофесійного характеру, наприклад, можна організувати інтерактивну лекцію-дискусію на тему „Психолого-педагогічні особливості дітей шкільного віку”. У рамках лекції запропонувати студентам розглянути фото учнів різної вікової категорії та в дискусії визначити, які саме психолого-педагогічні особливості необхідно враховувати під час роботи викладачу іноземної мови. Замість фото можливо обговорити відео або інсценувати ситуацію, де школярі можуть бути різної вікової групи. У ході такої роботи студенти (наприклад, під час практичного заняття) можуть знайти/відшукати найбільш ефективні шляхи для вирішення професійних ситуацій, дібрати завдання, спланувати урок або культурний захід за профілем. Під час такої роботи можна легко залучити студентів до будь-якої форми роботи, чи то групова/парна/індивідуальна тощо. Завдання для практичного заняття також можна урізноманітнити шляхом, наприклад, підбору інтерактивних технологій для роботи з окремою віковою категорією або

підібрати перелік комп'ютерних програм для різноманітних гаджетів тощо.

Другим ефективним шляхом для підвищення мотивації, що може стимулювати студентів відносно вправу, яку так би мовити можна назвати „випробування”. Якщо, наприклад, ви проводите заняття під вечір і є необхідність у підбадьоренні студентів до подальшої активної роботи, можна запропонувати таку іноерактивну діяльність, у межах якої майбутні викладачі іноземних мов зможуть оптимізувати свою пам'ять, швидкість реакції, уважність тощо. Отже, студентам пропонується поділитися на групи, де кожен учасник має свій особистий номер. Кожен студент окремо пропонує свою версію для вирішення однакової для всіх професійної ситуації (наприклад, студентам пропонується запропонувати одну вправу для початку уроку, так би мовити „warmer” або „cooler”), далі завдання для студента під номером один: після прослуховування всіх версій повторити варіанти другого та третього одногрупника, для номера 4 – першого та шостого і т.п. Пізніше це завдання можна ускладнити, визначивши недоліки чи позитивні риси, або порівняти вправи тих номерів, які обговорювали студенти, тощо.

До наступного пункту можна віднести *делегування відповідальності*. Уже давно відома думка, що коли ти сам починаєш вчити, ти вдосконалюєш свої знання, навички, уміння, а отже, оволодіваєш безцінною особистою навичкою, як поводитися в тій чи іншій ситуації, тобто стати більш компетентним. Таким чином, можна призначити найбільш активних та талановитих студентів групи менторами для того, щоб дати їм можливість „приміряти на собі роль викладача”. Так, розподілившись на групи, можна запропонувати студентам-менторам допомогти іншим одногрупникам розробити, наприклад, конспекти уроків, підібрати вправи, технології тощо. Або вони з легкістю можуть підібрати з Інтернету не досить влучні практичні заняття, або навпаки. Можливо запропонувати студентам відшукати позитивні/негативні/невдалі/слабкі, з методичного погляду, моменти; запропонувати вдосконалити заняття, інсценувати його тощо. Отже, можна запропонувати різні форми роботи: студент-ментор – група студентів; кілька студентів-менторів – групи студентів; студенти-ментори – пари студентів тощо.

Окрім цього, з особистого досвіду відмічено, що самі студенти зможуть з радістю поділитися своїм особистим досвідом під час роботи з додатками в смартфонах, комп'ютерними програмами, інтернет-джерелами тощо. Майже кожен з них має особистий досвід роботи зі смартфонами для вдосконалення особистих лінгвістичних потреб. Практично в кожного є перелік ефективних словників, програм для вивчення лексики, граматики, сайтів в Інтернеті, де можна знайти цікаве для читання, аудіювання тощо. Отже, підготувати в рамках розробки студентських портфоліо або проєктів, так би мовити, „базу” для вчителя-

практика для використання інформаційних технологій. Така форма роботи заохотить усіх студентів зробити особистий та значущий внесок у загальну справу, вони із задоволенням будуть переймати досвід, вчитися один у одного, хизуватися своїми напрацюваннями тощо. Ситуація успіху, під час якої студент із завзяттям розповідатиме про ефективність та зручність, наприклад, програми, можливість бути почутим та цікавим для групи та викладача, однозначно підвищить його мотивацію до заняття та до формування лінгвометодичної компетентності зокрема.

Украї важливо під час заняття орієнтуватися на *студенто-центрований підхід*. Сьогодні зумовлює нас як викладачів переглянути процес підготовки майбутніх спеціалістів, звертаючи увагу на Європейський досвід, де в центрі образотворчих вимог стоїть сам замовник освітніх послуг, а отже, і сам студент. Урахування сьогоденних студентських потреб украї важливо для успішного навчання, наприклад, під час дисципліни „Методика викладання іноземної мови” постає необхідним не тільки готувати студентів до роботи з „живою” аудиторією, але й запланувати заняття, якого потребують студенти. Багато з них уже зі студентських років підробляють заняттями в Skype або планують працювати в дистанційному форматі, що є зараз вкрай затребуваним. Окрім цього, майже кожен викладач хоча б раз був учасником відео конференції, або вебінару. Отже, виникає потреба враховувати таку сучасну тенденцію для ознайомлення з таким видом проведення заняття, можливо, організації майстер-класів тощо.

Для студентів, які мають стати викладачами іноземних мов, украї важливо бути творчими, емоційними, нестандартними для того, щоб „захопити аудиторію”. Саме тому завдання викладача – сприяти *розвитку творчості* під час заняття. Ці якості необхідно формувати постійно, сприяти прояву творчості не тільки під час освітнього процесу, а й у позанавчальний час. Уміння триматися на публіці, уміння бути харизматичними та активними – це все ті риси, що притаманні успішному викладачу. У рамках практичних занять необхідно мінімізувати роль учителя як транслятора інформації, залишивши собі роль тільки експерта або фасилітатора освітнього процесу.

Отже, зазначимо, що процес формування лінгвометодичної компетентності є багатокомпонентним та системним. Розвиток лінгвометодичної компетентності залежить від розвитку навчальної мотивації студентів – майбутніх викладачів. Саме тому розвиток навчальної мотивації є необхідним елементом у процесі підготовки майбутніх викладачів іноземних мов. Тому в межах дослідження були визначені шляхи оптимізації навчальної мотивації в рамках дисциплін, що пов’язані із методикою викладання іноземних мов, до яких виокремлено: стимуляція особистої зацікавленості студентів, влаштування „випробувань”, делегування відповідальності, орієнтація на студенто-центрований підхід та розвиток творчих здібностей. У перспективі вбачається дослідити особливості впливу на розвиток

навчальної мотивації щодо формування лінгвометодичної компетентності в майбутніх викладачів іноземних мов у процесі самостійної роботи та в процесі дистанційної форми навчання.

Література

- Арістова 2009** – Арістова Н. О. Формування мотивації вивчення іноземної мови у студентів вищих нелінгвістичних навчальних закладів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Арістова Наталія Олександрівна. – К., 2009. – Режим доступу : <http://disser.com.ua/content/350944.html>;
- Бордовская 2009** – Бордовская Н. В., Реан А.А. Педагогика : учеб. пособие / Н. В. Бордовская, А. А. Реан. – СПб. : Питер, 2009. – 230 с.;
- Гончаренко 2010** – Гончаренко Т. Є. Мотивація вивчення англійської мови як соціальна функція освіти / Т. Є. Гончаренко // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2010. – № 4. – С. 47 – 54;
- Гордієнко 2003** – Гордієнко М. Г. Іноземна мова як засіб підвищення конкурентоздатності та мобільності сучасного фахівця / М. Г. Гордієнко // Лінгвометодичні концепції викладання іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах України. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – С. 49 – 55;
- Зимняя 2005** – Зимняя И. А. Педагогическая психология / И. А. Зимняя. – Ростов-н/Д. : Феникс, 2005. – 375 с.;
- Поляков 2008** – Поляков А. О. Педагогічні умови мотивації професійного зростання студентів педагогічних університетів у процесі неперервної освіти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти” / А. О. Поляков. – Х., 2008. – 23 с.;
- Тарнопольський 2008** – Тарнопольський О. Б. Методика навчання студентів вищих навчальних закладів письма англійською мовою / Тарнопольський О. Б., Кожушко С. П. – Вінниця : Нова кн., 2008. – 287 с.;
- Тимошенко 2001** – Тимошенко В. М. Психологічні особливості формування мотивації досягнення майбутніх учителів (на матеріалі вивчення іноземної мови) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.07 „Педагогіка та вікова психологія” / В. М. Тимошенко. – К., 2001. – 21с.;
- Токменко 2011** – Токменко О. Мови в професійній освіті: ключові концепції / О. Токменко // Інозем. мови в навч. закл. – 2011. – № 1. – С. 108 – 111.

Кокнова Т.А. Оптимізація навчальної мотивації майбутніх викладачів іноземних мов у процесі формування лінгвометодичної компетентності.

У статті розглянуто навчальну мотивацію студентів, як однієї з фундаментальних проблем і в психології та педагогіці, і в методиці. Розробка питання мотивації в процесі підготовки майбутніх викладачів іноземних мов пов'язана з аналізом джерел, що можуть стимулювати майбутніх спеціалістів до

майбутнього саморозвитку, інтересу до навчання, зацікавленості майбутньою професійною діяльністю тощо. У процесі дослідження визначено процес формування навчальної мотивації як складний та багатоаспектний процес. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю пошуку шляхів для підвищення мотивації до оптимізації навчально-пізнавальної діяльності студентів щодо оволодіння ними лінгвометодичної компетентності. Розвиток лінгвометодичної компетентності залежить від розвитку навчальної мотивації студентів – майбутніх викладачів і вбачається необхідним елементом у процесі підготовки майбутніх викладачів іноземних мов. Тому в межах дослідження були визначені шляхи оптимізації навчальної мотивації в рамках дисциплін, що пов'язані із методикою викладання іноземних мов, до яких виокремлено: стимуляція особистої зацікавленості студентів, влаштування „випробувань”, делегування відповідальності, орієнтація на студенто-центрований підхід та розвиток творчих здібностей.

Ключові слова: лінгвометодична компетентність, початкова мотивація, майбутні викладачі іноземних мов, процес формування, освітній процес.

Кокнова Т.А. Оптимизация учебной мотивации будущих преподавателей иностранных языков в процессе формирования лингвометодической компетентности.

В статье рассмотрена мотивация студентов, как одна из фундаментальных проблем как в психологии и педагогике, так и в методике. Разработка вопроса мотивации в процессе подготовки будущих преподавателей иностранных языков связана с анализом источников, которые могут стимулировать будущих специалистов к будущему саморазвитию, интереса к учебе, заинтересованности будущей профессиональной деятельностью и тому подобное. В процессе исследования определен процесс формирования учебной мотивации как сложный и многоаспектный процесс. Актуальность исследования обусловлена необходимостью поиска путей для повышения мотивации к оптимизации учебно-познавательной деятельности студентов по овладению ими лингвометодической компетентности. Развитие лингвометодической компетентности зависит от развития учебной мотивации студентов – будущих преподавателей и представляется необходимым элементом в процессе подготовки будущих преподавателей иностранных языков. Поэтому в рамках исследования были определены пути оптимизации учебной мотивации в рамках дисциплин, связанных с методикой преподавания иностранных языков, к которым относятся: стимуляция личной заинтересованности студентов, организация "испытаний", делегирование ответственности, ориентация на студенто-центрированный подход и развитие творческих способностей.

Ключевые слова: лингвометодическая компетентность, начальная мотивация, будущие преподаватели иностранных языков, процесс формирования, образовательный процесс.

Koknova T.A. The Ways to Optimize The Motivation in the Educational Process of Former Teachers of Foreign Languages within the Process of Linguistic and Methodological competencies Formation.

The article investigates students' motivation as one of the fundamental problems in psychology and pedagogy, as well as in methodology. The research concerns motivation in the process of preparing the former teachers of foreign languages. According to the study, it is connected with the analysis of sources that can stimulate former specialists for future self-development, interest in their studies, interest in future professional activities. Within the research, the formation of educational motivation is defined as a complex and multifaceted process. The relevance of the study is due to the need to increase the motivation within the educational process, to optimize the students' educational and cognitive activity in order to master their linguistic and methodological competencies. The development of their linguistic and methodological competencies depend on the development of motivation within the students' educational process. The formation of former teachers' linguistic and methodological competencies seem as a necessary element in the course of their professional development. Therefore, within the framework of the study, there are ways to optimize the motivation in the framework of disciplines. Whiting the study there were defined were defined the teaching methods, which include: stimulation of students' personal interest, organization of "tests", delegation of responsibility, focus on student's-centered approach and development of creative abilities.

Key words: linguistic and methodological competencies, motivation, former teachers of foreign languages, process of formation, educational process.

Стаття надійшла до редакції 30.03.2018 р.

Стаття прийнята до друку 03.04.2018 р.

Рецензент – д. пед. н., проф. Шехавцова С. О.

УДК 372.888.1

В. В. Колкунова

**ДО ПИТАННЯ ПРО ФОРМУВАННЯ ПЛЮРИЛІНГВАЛЬНОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ ОСОБИСТОСТІ**

В умовах євроінтеграції Україна намагається запроваджувати рекомендації Ради Європи щодо мовної політики й освіти, серед яких на особливу увагу заслуговує питання про формування плюрилінгвальної компетенції особистості. Незважаючи на достатньо сприятливі умови для реалізації плюрилінгвального підходу (поліетнічне багатомовне середовище учнів / студентів, наявність кількох іноземних мов у навчальних планах закладів освіти всіх рівнів, обов'язкове вивчення двох іноземних мов, починаючи зі шкільного етапу навчання мов тощо),